КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва випускової кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

на тему:

Міський пейзаж «Денний Львів» (олійний живопис) у художньо-декоративному оздобленні амбулаторного центру арт-терапії військових

Кулик Кирило Ігорович
(прізвище, ім’я та по батькові здобувача повністю)

Київ 2025 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри
_____Олена САФРОНОВА
„__ ___ _” ____ _____2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

Міський пейзаж «Денний Львів» (олійний живопис) у художньо-декоративному оздобленні амбулаторного центру арт-терапії військових
(назва)

Я як здобувач вищої освіти КНУБА розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач Кулик Кирило Ігорович
(прізвище, ім’я та по батькові повністю)
023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(спеціальність)
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(освітня програма)
Керівник: Кащенко О. В.
(прізвище та ініціали)
д.т.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)
Керівник: Цибочкіна В. А.
(прізвище та ініціали)
Асистент
(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник: Кравчук О.А.
(прізвище та ініціали)
ст. викл.
(науковий ступінь, вчене звання)
Рецензент: Хараборська Ю.О
(прізвище та ініціали)
Ідентичність підтверджую

Київ 2025 р.

Факультет: архітектурний
Кафедра: образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
Ступінь вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність: 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри
_____Олена САФРОНОВА
„_____” _____2025 року

З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

Кулик Кирило Ігорович
(прізвище, ім’я та по батькові здобувача)

1. Тема роботи
Міський пейзаж «Денний Львів» (олійний живопис) у художньо-декоративному оздобленні амбулаторного центру арт-терапії військових
_____
затверджена наказом ректора КНУБА № 560/25 від 13.05.2025 року
2. Керівник роботи
Д.т.н., проф. Кащенко О.В., ст. викл. Кравчук О.В., ас. Цибочкіна В.А.
(прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
3. Строк подання здобувачем роботи до захисту 25.06.2025 р.
4. Зміст пояснювальної записки за розділами:
Р.1. Аналіз і узагальнення досвіду розвитку міського пейзажу створеного в техніці олійного живопису
Р.2. Особливості художньо-декоративного оздоблення інтер’єру амбулаторного центру арт-терапії військових
_____
Р.3. Художня робота «Денний Львів» в матеріалі. живопис.міський пейзаж з елементами фігуратативної композиції.
Закінчення дод. 1 Графічні зображення
5. Графічний матеріал за розділами
Р.1. Репродукції художніх робіт
Р. 2. Ситуаційний план М 1:500, генеральний план М 1:500, фасад М 1:200, вихідний план м 1:100, план демонтажу стін М 1:100, план монтажу м 1:100, план поверху м 1:100, план розташування меблів М 1:100, маркувальний план

меблів м 1:100, план підлоги М 1:100 , план освітлення М 1:100, розгортки стін, паспорт матеріалів, 3д-схема

Р. 3. Ескіз художньої роботи художня робота в матеріалі

6. Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірив	
		дата	підпис
Розділ 1.	Кащенко Олександр Володимирович Кравчук Оксана Анатоліївна	21.02.2025	
Розділ 2.	Кащенко Олександр Володимирович Кравчук Оксана Анатоліївна	21.02.2025	
Розділ 3.	Цибочкіна Віолета Антонівна	1.02.2025	

7.

8. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	14.05.2025 р.
Розділ 2.	28.06.2025 р.
Розділ 3.	18.06.2025 р.
Остаточне оформлення роботи	20.06.2025 р.
Перевірка роботи на плагіат	20.06.2025 р.
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі	23.06.2025 р.
Направлення роботи на рецензування	23.06.2025 р.

8. Дата видачі завдання 21.02.2025 року

Зав. кафедри _____ Олена САФРОНОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник _____ Олександр КАЩЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник _____ Віолета ЦИБОЧКІНА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник _____ Оксана_КРАВЧУК
(підпис) (ім'я та прізвище)

Здобувач _____ Кирило КУЛИК
(підпис) (ім'я та прізвище)

РЕЗЮМЕ (SUMMARY) *до кваліфікаційної випускної роботи здобувача:*			*Кулик Кирило Ігорович/Kulyk Kyrylo Igorovich* *(ПІБ здобувача українською та англійською)*
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема (українською та англійською)	*Міський Пейзаж Денний Львів (олійний живопис) у художньо декоративному оздоблені Амбулаторного центру Арт терапі ї військових/ Cityscape Day Lviv in (oil painting) in artistically decorative decoration Stage of the Outpatient Center Art Therapy of the Military*		
Освітній ступінь	Бакалавр		
Факультет	Архітектурний		
Випускова кафедра	*Образотворче мистецтво і архітектурної графіки*		
Спеціальність	*023 образотворче мистецтво декоративне мистецтво реставрації*		
Освітня програма	*Образотворче мистецтво декоративне мистецтво реставрації*		
Керівник	*Д.т.н, проф. Кащенко О.В. , ас. .Цибочкіна В.А., ст. викл. Кравчук О.А*		
Обсяг роботи:	*пояснювальна записка, стор.*	*розділів*	*креслень формату А3*
	62	*3*	*32*
Розділ 1	Аналіз і узагальнення досвіду розвитку мійського пейзажу створеного в техніці олійного живопису. Розглянута джерельна база, історичний досвід створення, еволюція мійського пейзажу в українському мистецтві, стильові особливості.		
Розділ 2	Особливості художньо-декоративного оздоблення інтер’єру амбулаторного центру арт-терапії військових, аналіз історичного досвіду та теоретичних засад художньо-декоративний оздоблення інтер’єрів амбулаторного центра арт-терапії військових.		
Розділ 3	Художня робота в матеріалі. живопис.міський пейзаж з елементами фігуратативної композиції. денний львів		

Висновки по роботі:	Проведене дослідження, що дозволило підтвердити, використання художніх робіт в інтер'єрах спеціалізованих арт-терапевтичних просторів має значний терапевтичний потенціал. Кваліфікаційна робота продемонструвала ефективність поєднання історичного міського пейзажу з арт-терапією для психологічної реабілітації військових. Картина «Денний Львів» виконала завдання інтеграції культурної та історичної ідентичності в простір центру, забезпечивши необхідний психоемоційний ефект.
Ключові слова: *Keywords:*	Мійський пейзаж, олійний живопис, Денний Львів, амбулаторний центр арт-терапії військових, художнє декоративне оздоблення інтер'єру, внутрішній простір, колористичне рішення

Здобувач: _____ / Кирило КУЛИК /

Керівник: _____/ Олександр КАЩЕНКО /

Керівник: _____/ Віолета ЦИБОЧКІНА /

Керівник: _____/ Оксана КРАВЧУК /

"___" _____ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП **8**

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ І УЗАГАЛЬНЕННЯ ДОСВІДУ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО ПЕЙЗАЖУ СТВОРЕНОГО В ТЕХНІЦІ ОЛІЙНОГО ЖИВОПИСУ **10**

1.1 Джерельна база **10**

1.2. Історичний досвід створення мійського пейзажу **12**

1.3. Еволюція міського пейзажу в українському мистецтві **14**

1.4. Стильові особливості сучасного мистецтва, новітні течії, різновиди та типологія жанру **15**

Висновок до розділу 1 ..... **17**

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ АМБУЛАТОРНОГО ЦЕНТРУ АРТ-ТЕРАПІЇ ВІЙСЬКОВИХ **18**

2.1. Аналіз досвіду художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів арт-терапевтичних центрів **18**

2.2. Теоретичні й нормативні основи оформлення інтер'єру центру арт-терапії **21**

2.3. Психоемоційний вплив мистецтва на простір терапевтичного інтер'єру **23**

2.4. Засоби, прийоми та концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру **25**

Висновок до розділу 2 ..... **29**

РОЗДІЛ 3. ХУДОЖНЯ РОБОТА «ДЕННИЙ ЛЬВІВ» В МАТЕРІАЛІ. ЖИВОПИС.МІСЬКИЙ ПЕЙЗАЖ З ЕЛЕМЕНТАМИ ФІГУРАТАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇЇ. **30**

3.1 Композиційні мотивні пошуки **30**

3.2 Розробка сюжету і композиції міського пейзажу **31**

3.3 Естетико-психологічні вимоги **32**

3.4 Матеріали, техніка та етапи виконання **34**

3.5 Художня робота в інтер'єрі **36**

Висновок до розділу 3 ..... **37**

ВИСНОВКИ **38**

ДОДАТКИ **47**

Список використаних джерел **38**

ВСТУП

Війна в Україні створила значні виклики для військовослужбовців, які, повертаючись до мирного життя, часто стикаються з психологічними труднощами, такими як посттравматичний стресовий розлад, депресія та соціальна ізоляція. Одним із ефективних методів реабілітації є арттерапія, яка допомагає висловити внутрішні переживання через творчість, знижує рівень стресу та сприяє психоемоційному відновленню. Розуміння важливості таких підходів стало основою для розробки проєкту амбулаторного центру арттерапії, що поєднує терапевтичні методи з естетичним впливом простору. Важливу роль у створенні сприятливого середовища відіграватиме художнє оформлення інтер'єру, де ключовим елементом стане міський пейзаж старого Львова, що сприятиме емоційному зв'язку з історичним середовищем та культурною спадщиною.

Актуальність теми

Військові після бойових дій потребують комплексної реабілітації, зокрема арттерапії, яка допомагає психологічному відновленню та соціальній адаптації. Візуальне середовище відіграє важливу роль: зображення старого Львова створює відчуття спокою та стабільності, сприяючи терапії. Проєкт арттерапевтичного центру актуальний у післявоєнному суспільстві.

Мета роботи

Обґрунтувати концепцію художньої роботи в інтер'єрі амбулаторного центру арт-терапії для військовослужбовців як засобу психоемоційного відновлення, зокрема через використання міського пейзажу старого Львова як терапевтичного елементу візуального середовища.

Завдання роботи

Створити художню роботу обраного виду, жанру, техніки виконання в інтер'єрі реабілітаційного простору для військовослужбовців, який сприяє психоемоційному відновленню через арт-терапію та художньо-декоративне оформлення інтер'єру. Це передбачає використання міського пейзажу старого Львова як терапевтичного елемента, а також порівняння сучасних

українських і міжнародних прикладів реабілітаційних центрів, вивчення відповідних норм і стандартів проектування, таких як ДБН України, а також врахування зарубіжних будівельних норм та вимог до закладів цього типу.

Застосувати теоретичні засади при розробці художньо-декоративному оздоблені інтер'єру з врахуванням використання арт-терапії в реабілітації військовослужбовців; З'ясувати соціальну природу арт-терапії як інструменту психоемоційного відновлення військовослужбовців; Дослідити місце арт-терапії в сучасних реабілітаційних практиках; Розробити концепцію художнього оформлення терапевтичного простору реабілітаційного центру для військовослужбовців.

Предмет дослідження

Олійний живопис у стилі реалізму, картина *«Денний Львів»*, як складова художнього оформлення інтер'єру арт-терапевтичного центру.

Об'єкт дослідження

Естетико-психологічні аспекти впливу олійного живопису на інтер'єр арт-терапевтичного центру, а також сучасні принципи та тенденції художньо-декоративного оформлення лікувально-реабілітаційних просторів.

Методи дослідження

Комплексний загальнотеоретичний підхід для вивчення художніх аспектів олійного живопису (композиція, колірна гамма, психологічний вплив) та їх взаємодії з архітектурним середовищем арт-терапевтичного центру.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ І УЗАГАЛЬНЕННЯ ДОСВІДУ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО ПЕЙЗАЖУ СТВОРЕНОГО В ТЕХНІЦІ ОЛІЙНОГО ЖИВОПИСУ

1.1 Джерельна база

Дослідження розвитку міського пейзажу, створеного в техніці олійного живопису, базується на аналізі широкого спектра літературних джерел, що охоплюють мистецтвознавчі, історичні, теоретичні та практичні аспекти теми. Джерельна база включає монографії, наукові статті, альбоми репродукцій, каталоги виставок, а також праці художників і мистецтвознавців.

Історія міського пейзажу розглянуто в працях:

Гомбрих Е. Монографія досліджує розвиток мистецтва від найдавніших часів до сучасності, зокрема містить аналіз еволюції міського пейзажу як окремого жанру [2].

Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник; наук. ред. Т. Кара-Васильєва [4]

Кларк Т. Автор розглядає міський пейзаж у контексті модерністського мистецтва XIX століття, зокрема через призму творчості Едуарда Мане та його сучасників [5].

Творчість українських пейзажистів міського пейзажу представлено в працях:

Бокшай Йосип картини художника – Аукціонний дім Goldens. Колекційне українське мистецтво. Аукціонний Дім Goldens [6].

Георгій Зайченко «Париж. Опера», 2001 Колекційне українське мистецтво | GS-Art Store. Магазин творів українського мистецтва | GS-Art Store. [5]

Мисак Н. Український живопис: від класики до сучасності / Н. Мисак. – Харків : Фоліо, 2021. – 312 с. Книга висвітлює основні тенденції розвитку

українського живопису, включаючи аналіз міських пейзажів у різні періоди. [6]

Ніна Сергеєва «Спекотний день», 1970-і – Колекційне українське мистецтво | GS-Art Store. Магазин творів українського мистецтва | GS-Art Store. [4]

Напрями міського пейзажу висвітлені в працях:

Боіме А. The Academy and French Painting in the Nineteenth Century / А. Боіме. Нью-Йорк : Yale University Press, 1971. 432 с. Дослідження академічного живопису XIX століття з акцентом на міський пейзаж у контексті художньої освіти та виставкової діяльності [7].

Харріс Д. Art and Modernity: Cityscapes in European Painting / Д. Харріс. Оксфорд : Oxford University Press, 1996. 298 с. Книга розглядає міський пейзаж у контексті модернізації європейських міст, аналізуючи ключові мистецькі тенденції. [1]

Мистецькі течії висвтлені в працях:

Вілкокс Т. Oil Paintings Techniques and Materials / Т. Вілкокс. Бостон : Routledge, 2003. 214 с. Праця детально розглядає технічні аспекти олійного живопису, зокрема техніки, що використовувалися у створенні міських пейзажів. [8]

Джонсон Л. Urban Landscapes: Evolution of City Painting / Л. Джонсон. – Чикаго : University of Chicago Press, 2012. 276 с. Монографія досліджує історію міського пейзажу, аналізуючи його зміну у зв’язку з розвитком урбаністичних просторів [10].

Стилі міського пейзажу:

Гоґарт В. Аналіз краси / В. Гоґарт ; пер. з англ. Київ : Основи, 2017. 180 с. Трактат досліджує естетичні принципи мистецтва, що вплинули на формування міського пейзажу як жанру [9].

Констебль Д. Notes on Landscape Painting / Д. Констебль. Лондон : Tate Publishing, 1984. 192 с. Праця британського художника містить глибокий

аналіз принципів створення пейзажного живопису, що має значення для міських пейзажів.[10]

Колекційне мистецтво міського пейзажу

Колекційне українське мистецтво Аукціонний Дім Goldens. Джерело містить каталог аукціонних робіт українських художників, серед яких представлено значну кількість міських пейзажів, що демонструють різноманітність стилістичних підходів [11].

Зібрані джерела дозволяють сформувати цілісне уявлення про розвиток міського пейзажу в контексті олійного живопису, враховуючи історичні, теоретичні та практичні аспекти [12].

1.2. Історичний досвід створення мійського пейзажу

Ранні етапи розвитку

Зображення міського простору мають давню історію, що бере початок ще з античності. У фресках Помпеї та римських мозаїках зустрічаються перші спроби передати архітектурний простір та побутові сцени міського життя. У середньовічному мистецтві міський пейзаж мав здебільшого символічний характер і слугував фоном для релігійних композицій. Архітектурні мотиви були узагальненими та ідеалізованими, часто порушуючи реалістичні пропорції та перспективу.

Відродження та розвиток перспективи

З епохою Відродження міський пейзаж починає відігравати значно важливішу роль завдяки розвитку законів лінійної перспективи та підвищенню інтересу до зображення реального світу. Видатні майстри, такі як Джотто, Мазаччо, П'єро делла Франческа, почали впроваджувати математично вивірену перспективу, що дозволило передавати глибину міського простору більш реалістично.

Особливий внесок у розвиток жанру зробили художники Північного Відродження. Ян ван Ейк та Пітер Брейгель Старший почали приділяти

більше уваги деталізації міського середовища, зображаючи не лише архітектурні елементи, а й життя містян у його динаміці [13].

Бароко та рококо

У XVII столітті жанр міського пейзажу став ще більш самостійним, що особливо помітно в Голландії. Такі художники, як Ян Вермеєр, Герард Гоукгест, Якоб ван Рейсдал, створювали видові міські панорами, де архітектурні ансамблі виступали головним об'єктом композиції. Вони працювали з природним освітленням, передаючи мінливість атмосфери та простору [14].

У XVIII столітті італійські ведутисти (від слова *veduta* – "вид") на чолі з Каналетто, Бернардо Беллотто та Франческо Гварді розвинули жанр реалістичних панорамних видів міст, зокрема Венеції. Вони створювали детальні та точні зображення міського середовища, що користувалися великою популярністю серед мандрівників і колекціонерів [3].

Класицизм і романтизм

У XIX столітті міський пейзаж розширив свій емоційний і соціальний зміст. Класицисти, такі як Антуан Жан Гро та Жан Батист Каміль Коро, використовували міські мотиви для гармонійних ідеалізованих композицій. Романтики, такі як Джозеф Меллорд Вільям Тернер і Франсуа Жерар, експериментували з драматичним освітленням та ефектами атмосфери, відтворюючи велич і водночас самотність міських просторів [4].

Академізм, імпресіонізм та модерн

У другій половині XIX століття академічний живопис продовжував традиції ведут і реалістичних міських пейзажів, але з появою імпресіонізму міста почали зображати більш експресивно, з акцентом на світло, рух і мінливість атмосфери. Клод Моне, Каміль Піссарро, Гюстав Кайботт зображували Париж у його швидкоплинному житті, передаючи динаміку світла та тіні. [1]

Наприкінці XIX – початку XX століття модерн та експресіонізм внесли нові стилістичні зміни, спрощуючи форми, експериментуючи з кольором і

фактурою. Едвард Мунк, Егон Шиле, Густав Клімт надавали міському пейзажу суб'єктивного, іноді навіть тривожного забарвлення [8].

1.3. Еволюція міського пейзажу в українському мистецтві

Еволюція міського пейзажу в українському мистецтві відображає розвиток художнього бачення та сприйняття міського середовища, соціальних змін і культурних трансформацій. Важливим аспектом цієї еволюції є перехід від ідеалізованих, реалістичних образів до більш абстрактних і експресивних інтерпретацій. Розглянемо це на прикладах творчості українських художників.

У творчості Архипа Куїнджі (1842-1910) бачимо перший значущий етап у розвитку міського пейзажу. Картина «Українська ніч» (1876) є яскравим прикладом того, як художник поєднує реалістичні елементи з майстерним використанням світла і кольору для створення атмосферного враження від нічного міського простору. Куїнджі використовує контраст світла й тіні, що дозволяє художнику не просто зобразити архітектуру, а й передати емоційний стан, настрій і психологічний аспект сприйняття міського середовища (дод. 1, рис 1) [1].

Василь Семирадський (1846–1902), зображуючи міське середовище через символізм та історичні мотиви, розширює межі реалістичного зображення. У його картинах, таких як «Талісман» (1880), міське життя набуває художньо піднесеного вигляду, поєднуючи реалістичні елементи з символічними образами. Це розширює можливості для художнього осмислення міського простору та соціальних відносин (дод. 2, рис 2) [16].

З появою картин Миколи Пимоненка (1862–1912), таких як «Київська квіткарка» (1897), міський пейзаж починає набувати більш буденного, реалістичного вигляду. Пимоненко зображує прості сцени з життя міста, підкреслюючи важливість соціального контексту і народної культури. В його роботах міські вулиці, села і дрібні побутові моменти стають не просто

фоном, а важливими елементами композиції, що відображають загальну атмосферу того часу (дод. 3, рис 3) [3].

В кінці 1950-х років, через творчість таких митців як Йосип Бокшай (1891–1975), український міський пейзаж починає отримувати нові, глибші, культурні та соціальні акценти. Бокшай в роботах, як «Львів. Площа ринок» (1957), зображає не тільки зовнішні архітектурні форми, але й внутрішню гармонію міського простору. Його картина передає ідеалізований образ Львова, в якому архітектура, культура та природні елементи переплітаються у єдину композицію, що створює атмосферу історичної спадщини та сучасного життя (дод. 4, рис 4) [4].

У творчості Ніни Сергєєвої (1921–2018) можна побачити новий погляд на міське середовище. В її картині «Спекотний день» (1970-і) міське життя представлено через емоційний та атмосферний образ спеки та сонячного дня. Її творчість відзначається злиттям реалістичних форм з експресивними кольоровими акцентами, що підкреслюють не тільки фізичний, а й психологічний вплив міста на людину. Це свідчить про поступову зміну сприйняття міського середовища, де акцент робиться на емоційну напругу, а не на точне відтворення побутових деталей (дод. 5, рис 5) [5].

У 21 столітті міський пейзаж набуває ще більш абстрактного вигляду, що є відображенням сучасного сприйняття урбаністичного простору. Роботи Георгія Зайченка (1945), такі як «Париж. Опера» (2001), зображують не тільки зовнішній вигляд міста, але й його символічний, культурний контекст. Він використовує яскраві кольори і геометричні форми, що створюють нове сприйняття міського пейзажу, акцентуючи на емоційному та культурному значенні міських ландшафтів (дод. 6, рис 6) [6].

1.4. Стильові особливості сучасного мистецтва, новітні течії, різновиди та типологія жанру

Сучасний міський пейзаж відзначається значними трансформаціями під впливом соціальних, технологічних та культурних змін. Сучасні художники

відходять від традиційних форм зображення міського середовища, пропонуючи новаторські підходи, що не лише зображують урбаністичні ландшафти, але й активно досліджують взаємодію людини з міським простором, природою та технологіями.

Однією з основних тенденцій сучасного міського пейзажу є використання цифрових технологій. Мистецтво, яке ґрунтується на цифрових медіа, дозволяє створювати нові форми пейзажу через використання комп'ютерної графіки, анімацій, віртуальних реальностей та інтерактивних елементів. Це дає можливість не лише відображати фізичну реальність міста, але й експериментувати з абстрактними концепціями та візуальними ефектами, що дозволяють глядачеві активно взаємодіяти з зображеним середовищем, змінюючи його складові чи контекст.

Важливим елементом розвитку сучасного міського пейзажу є поширення вуличного мистецтва, зокрема графіті, яке вже стало невід'ємною частиною урбаністичного середовища. Художники використовують фасади будівель, стіни та інші елементи міста як полотна для вираження своїх ідей, часто з акцентом на соціальні, політичні та культурні проблеми. Це мистецтво не лише змінює візуальне сприйняття міста, але й виступає як активний соціальний коментар, що розкриває внутрішні процеси міського життя.

Іншою важливою характеристикою сучасного міського пейзажу є відмова від традиційного реалізму на користь абстракції та концептуалізму. Художники все частіше використовують геометричні форми, текстури, кольорові та світлові експерименти для створення композицій, що більше фокусуються на емоційному сприйнятті урбаністичного середовища, аніж на точному відображенні реальності. Відмова від детального зображення міських елементів дозволяє художникам передавати глибші метафори, що стосуються взаємодії людини і міста, а також сучасних соціальних та культурних контекстів.

Урбаністичний пейзаж сучасності часто слугує платформою для соціальних коментарів. Художники використовують образи міста як інструмент для критики урбанізації, екологічних проблем, впливу технологій на життя людей та соціальних змін, які відбуваються у містах. Ці роботи часто мають глибокий політичний, соціальний або екологічний контекст і дозволяють через міське середовище передавати актуальні проблеми сучасності.

Окремо варто відзначити зростання інтересу до футуристичних та технократичних підходів до зображення міських ландшафтів. Художники, які працюють у цьому напрямку, створюють образи мегаполісів майбутнього, переповнених новітніми технологіями, автоматизацією і роботизацією. Такі роботи часто відображають ідеї технічного прогресу, що формує новий, високотехнологічний міський ландшафт, де традиційні уявлення про місто змінюються на основі технологічних досягнень.

Висновок до розділу 1

Насамкінець, екологічний підхід до створення міського пейзажу став значущим аспектом сучасного мистецтва. Художники звертаються до проблем збереження природи в урбаністичному середовищі, зображуючи зелені зони, парки та інші елементи природи, інтегровані в міста. Ці роботи підкреслюють важливість взаємодії природи та міста і наголошують на необхідності збереження екологічного балансу в умовах урбанізації.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ АМБУЛАТОРНОГО ЦЕНТРУ АРТ-ТЕРАПІЇ ВІЙСЬКОВИХ

2.1. Аналіз досвіду художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів арт-терапевтичних центрів

Арт-терапія посідає важливе місце у структурі сучасних медичних і реабілітаційних просторів, зокрема в інтер'єрах закладів, де пріоритетом є відновлення психоемоційного стану. Простір у таких центрах слугує не лише функціональним середовищем, а й активним інструментом терапії. Візуально насичені, естетично організовані інтер'єри, де використано декоративні художні елементи, позитивно впливають на психіку пацієнтів, сприяють емоційній стабілізації, зниженню тривожності та формуванню почуття безпеки [11].

Елементи оздоблення, зокрема картини, декоративні панно, кольорові композиції, художні інсталяції — виконують роль «мовчазного співтерапевта», підсилюючи дію власне арттерапевтичних практик. Середовище створюється з урахуванням кольоротерапевтичних принципів, організації вільного доступу до матеріалів, а також з метою стимулювання візуального мислення, спогадів і асоціацій [12].

Психологічні послуги для ветеранів, що гарантує держава.

У контексті підтримки ветеранів в Україні держава гарантує безоплатний доступ до широкого спектра психологічних послуг, серед яких передбачено і використання арттерапії. МОЗ визначає такі послуги як пріоритетні у сфері ментального здоров'я, особливо в умовах зростаючих потреб серед військовослужбовців та їхніх родин [2].

Серед рекомендацій — інтеграція психотерапевтичних практик у простори медичних закладів, де велике значення мають дизайн інтер'єру, комфортність і відкритість середовища. Арттерапевтичні компоненти, зокрема декоративні елементи ручної роботи, картини, що зображують сцени

миру, природи чи символічного очищення, стають частиною не лише терапевтичного процесу, а й загальної архітектоніки простору підтримки [2].

Доступні й безоплатні для пацієнта психологічні послуги – пріоритет МОЗ.

МОЗ України вважає доступність психотерапії для всіх категорій населення — однією з ключових засад побудови ефективної системи охорони ментального здоров’я. Арт-терапевтичні методики рекомендовані як частина міждисциплінарного підходу, де середовище лікування повинне бути візуально комфортним, а його декоративне оздоблення — заспокійливим та спрямованим на відновлення відчуття контролю [13].

Сьогоднішні практики включають організацію художньо-оформлених зон для індивідуальної роботи, групових занять, рефлексії — із залученням елементів живопису, скульптури, об’ємно-просторових композицій. У багатьох випадках пацієнти самі беруть участь у формуванні простору — створюючи художні об'єкти, що стають елементами постійного оздоблення [14].

UH Connor Whole Health (Клівленд, Огайо, США)

У медичному центрі UH Connor Whole Health арт-терапія є інтегрованою частиною системи лікування як у дитячих психіатричних відділеннях, так і в загальних хірургічних підрозділах. Оформлення інтер’єру відображає принципи відкритого, творчого середовища — зі спеціально відведеними артпросторами, галереями дитячих і пацієнтських робіт, кольоровими зонами з природними мотивами [15].

Відзначено, що оформлення приміщень відіграє активну роль у сприянні лікуванню: зниження рівня стресу, покращення сприйняття перебування в закладі, активізація участі в терапевтичних заходах. У просторі діють постійні виставки пацієнтів, артзони з інструментами для спонтанної творчості, що створює відчуття включеності та прийняття [16].

Миколаївський центр креативної арттерапії – Україна

Цей центр у Миколаєві є прикладом регіонального впровадження арттерапії як складової психосоціальної підтримки населення. Простори центру організовані як вільні майстерні, відкриті артстудії, що діють у рамках постійних безоплатних програм. Середовище тут формують учасники — створюючи малюнки, композиції, об’єкти, які залишаються на стінах або стають частиною оформлення [5].

Особливістю є зміщення акценту з професійної естетики на процесуальність, експресію та інклюзію. Художнє оформлення не є завершеним «зверху», воно постійно змінюється разом із динамікою спільноти — це надає інтер'єру гнучкості й емоційної відкритості [17].

Art Brut Center Gugging – Австрія

Австрійський центр Gugging перетворився з психіатричного закладу на культурно-художній простір, де інтер’єр є частиною філософії артбрут — мистецтва поза межами академічної традиції. Художнє оформлення приміщень — це водночас і виставковий простір, і зона проживання, і місце терапії [6].

Пацієнти самі створюють мистецтво, яке стає невід’ємною частиною середовища — стіни, меблі, стелі прикрашаються яскравими, часто символічними або інтуїтивними малюнками. Це сприяє розвитку відчуття значущості, самовираження та зменшенню відчуження [18].

Art Therapy Force – Україна

Ця українська організація демонструє масштабну роботу в лікарнях, центрах реабілітації, притулках для переселенців. Її особливістю є мобільність і багатожанровість. Простори, де працює команда, тимчасово змінюють своє оформлення за рахунок артінтервенцій: від настінних муралів до спільно створених композицій з пацієнтами [19].

Організація активно співпрацює з Центром «Незламний» у Львові — там створено повноцінні артзони, де декоративне оформлення включає роботи ветеранів, поранених та переселенців, що пройшли терапію. Це не

лише інструмент підтримки, а й частина соціальної реабілітації через мистецтво [1].

2.2. Теоретичні й нормативні основи оформлення інтер'єру центру арт-терапії

Створення арт-терапевтичного центру, призначеного для військових, що постраждали внаслідок війни, потребує дотримання не лише естетичних і терапевтичних вимог, але й чіткого виконання державних будівельних норм щодо безпеки, функціональності, інклюзивності та комфорту. Основними нормативними документами, на яких базується проєктування такого простору, є ДБН В.2.2-10:2022 , ДБН В.2.2-40:2018 та ДБН В.2.2-9:2018 [1][2][3].

Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру гончарної майстерні, як приміщення для занять арт-терапією, розробляється відповідно до вимог ДБН В.2.2-10:2022, а також приміщення для занять арт-терапією має відповідати медико-профілактичним нормам повітрообміну, освітлення та безпечного використання обладнання. У гончарній майстерні передбачається наявність ефективної витяжної вентиляції, оскільки робота з глиною супроводжується утворенням пилу й підвищеною вологістю. Згідно з пунктами 5.3 і 5.7 ДБН В24, освітлення повинне бути комбінованим (природним і штучним) з рівномірним розсіюванням світла.

Робочі місця мають бути ергономічно адаптовані для пацієнтів з обмеженими можливостями: регульовані стільці, столики з під'їздом для візка, антиковзкі підлоги. Застосовується ДБН В.2.2-40:2018, згідно з яким дверні прорізи мають бути не менше 0,9 м, а простір для маневрування інвалідного візка — не менше 1,5 м у діаметрі [2].

2. Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру художньої майстерні живопису проєктується у відповідності до ДБН В.2.2-9:2018. Такі простори класифікуються як багатофункціональні приміщення суспільного призначення, тому мають бути забезпечені натуральним освітленням із

коефіцієнтом природного освітлення не менше 1,5% (п. 6.14). Вікна орієнтуються на північ або зенітне освітлення для уникнення прямого сонячного впливу.

Організація простору має враховувати не лише естетичне наповнення, але і психоемоційний вплив кольорового середовища — світлі пастельні відтінки, нейтральні фони для концентрації, при цьому можливість додавання локальних кольорових акцентів як стимулів для творчої активності [3].

Інклюзивність забезпечується згідно з ДБН В.2.2-40:2018: розміщення меблів без бар’єрів, проходи шириною не менше 1,8 м, можливість доступу до мольбертів або горизонтальних поверхонь на візках, наявність тактильних напрямних і шрифту Брайля для людей із вадами зору [14].

Художньо-декоративне оздоблення інтер’єру ресепшн, що виконує роль навігаційного та психологічного «входу» до центру, відповідно до ДБН В.2.2-10:2022 він має бути організований за принципами безбар'єрності, відкритості та доступності. Поверхня стійки повинна мати дві висоти: для людей, які стоять, та для користувачів візків (не вище 0,8 м) [15].

Передбачено простір для очікування з низькими м’якими меблями, зоною для супровідників, інформаційними панелями з контрастними шрифтами. За нормами ДБН В.2.2-40:2018 в зоні ресепшн має бути розміщене тактильне табло з планом приміщень, а також надано індукційна система для людей із порушенням слуху [12].

Організація санітарного вузла має відповідати вимогам ДБН В.2.2-10:2022 (п. 6.16) та ДБН В.2.2-40:2018 (п. 5.2–5.6), де у центрі має бути не менше одного інклюзивного санвузла з урахуванням розвороту колісного візка (мінімум 1,6×1,8 м), опорними поручнями біля унітаза, дзеркалом на висоті не більше 1,0 м, сенсорним змішувачем і кнопкою виклику допомоги [1][2].

Унітаз має бути встановлений вище стандартного — на висоті 0,45–0,50 м. Умивальник — із вільним під’їздом, без тумби. Поверхні — з

неслизьких матеріалів. Освітлення автоматичне, яскраве, з можливістю аварійного живлення.

Для пацієнтів із психічними розладами (ПТСР, тривожні стани) передбачено проєктування приміщень психологічної підтримки, що здійснюється з урахуванням сенсорного зниження стимуляції: приглушене світло, акустичне поглинання, спокійні текстури й кольори. Для людей із травмами кінцівок — широкі проходи, автоматичні двері, наявність поручнів на всіх ділянках.

Передбачається безбар'єрне пересування по всьому центру: від входу до усіх функціональних зон, зокрема майстерень, санвузлів, кімнат відпочинку, внутрішніх двориків. Для пацієнтів із порушенням зору — розміщення тактильних смуг, шрифту Брайля, звукових індикаторів. Для глухих та слабкочуючих — візуальні сигналізації (світлові оповіщення) та індукційні петлі в зонах спілкування [22].

2.3. Психоемоційний вплив мистецтва на простір терапевтичного інтер’єру

Психологічно-фізіологічна концепція самовираження

Мистецтво в інтер’єрі арт-терапевтичного центру виконує не лише естетичну, але й глибоку психоемоційну функцію, особливо у роботі з військовими, які мають травматичний досвід. В основі впливу лежить концепція самовираження: жінки частіше переносять свої переживання через образи почуттів, тоді як чоловіки — через образи думок, переконань, символів. Через мистецтво, навіть спонтанне або абстрактне, військовий може сформувати психоемоційний портрет власного стану.

Терапевтична роль унікальності асоціативних образів

Ключовим у мистецькому процесі є здатність розпізнавати й вербалізувати асоціації: кожен образ є виявом особистого досвіду, культурного коду, генного спадку. Завдання педагога чи арт-терапевта — не нав’язувати інтерпретації, а допомогти людині знайти зв’язок між створеним образом і реальною подією, емоцією, соціальним явищем. Наприклад,

вигаданий образ «друга» може слугувати психоемоційним щитом, захистом від навколишнього середовища.

Роль педагогічної поведінки керівника майстерень

У процесі терапії виключно важливим є не оцінювати образи як хибні чи фантастичні. Часто військові агресивно реагують на спробу зруйнувати їхню інтерпретацію, оскільки через почуття гумору або символічну мову вони будують власну систему виживання. Надмірна серйозність стає ознакою закритості, а інтерпретація у стилі гумору, гротеску чи абсурду — способом соціального захисту.

Інклюзивність у психоемоційному контексті

Інклюзивність — не лише архітектурне, а й психоемоційне поняття. Центр має враховувати потреби людей із ПТСР, травмами, ампутаціями, втратами слуху або зору. Застосування тактильних елементів, шрифту Брайля, зонування зі зниженою сенсорною напругою створює відчуття безпеки та автономії. Інтер'єр не повинен домінувати — він має співіснувати з індивідуальністю клієнта.

Застосування мистецтва в терапевтичному просторі

Види мистецтва

- **Живопис** — найбільш емоційно насичений засіб для візуального самовираження. У військовому арттерапевтичному контексті використовуються жанри:
    - *Натюрморт* — стабілізуючий жанр для емоційного центрування.
    - *Портрет* — інструмент ідентифікації себе або інших.
    - *Пейзаж / міський пейзаж* — символізм «дороги», «простору», «виходу» з замкненого стану.
- **Гончарство** — фізично активний і тактильний вид мистецтва:

- *Барельєф / горельєф* — дає відчуття об’єму, формування «нового світу».
- *Кругла скульптура* — дозволяє буквально «тримати контроль» у руках.
- *Ужиткові форми* — чашки, миски, символізують повернення до побутової нормальності.

2.4. Засоби, прийоми та концепція художньо-декоративного оздоблення інтер’єру

Скандинавський мінімалізм як художня основа оформлення

В основі художньо-декоративного оздоблення сучасних арттерапевтичних просторів для військових лежить концепція скандинавського мінімалізму. Цей стиль вирізняється використанням натуральних матеріалів, приглушеної кольорової гами, простих форм і лаконічного декору, що формують середовище психологічного розвантаження, емоційної рівноваги й відчуття захищеності.

В інтер’єрах такого типу домінують природні матеріали: дерево, камінь, текстиль. Наприклад, підлога виконується з ламінату або паркету буро-охристого відтінку з прямокутним модулюванням. Стіни оздоблені гіпсокартоном фактурного матового характеру в коричнево-помаранчевій палітрі з контрастними білими вставками. Це дозволяє уникати візуального навантаження та сприяє внутрішньому спокою пацієнтів. Віконні та стельові площини залишаються білими, що візуально збільшує простір і зберігає світлотіньовий баланс. Двері — у насичених охристо-червоних тонах із краплачним та ультрамариновим відлунням — створюють акценти, важливі для навігації та функціонального зонування.

Вихідні дані

Простір	Площа	Психоемоційна функція
Ресепшен	90 м²	Відкрита зона з релакс-музикою та картинами. Має знижений рівень стимулів, що заспокоює нових відвідувачів.

Адміністрація	38 м²	Має бути зручною для тихої роботи, щоб не спричиняти шуму або напруги.
Гончарна майстерня	32 м²	Простір для глинотерапії, оснащений спеціальними столами з адаптацією для осіб з інвалідністю.
Майстерня живопису	60 м²	Добре освітлена кімната з доступом до природного світла, гнучке розташування мольбертів.
Кабінет психолога	22 м²	Теплі тони, мінімалізм, акустична ізоляція. Особлива увага — до емоційного комфорту.
Санвузли інклюзивні (ж/ч)	4.8 м² кожен	Широкі проходи, тактильна навігація, кнопка виклику персоналу.
Приміщення умивальників (ж/ч)	4.0 / 4.4 м²	Підвищена гігієнічність та адаптованість.
Гардероб	9 м²	Включає лавки з підтримкою та шафи з м’якими ручками.
Камера зберігання	9 м²	Організація матеріалів так, щоб не створювати шуму під час користування.
Коридор	29 м²	Не вузький, обладнаний світловими орієнтирами.
Тамбур	8.4 м²	Простір для психологічної підготовки перед входом.

Інклюзивна концепція: механізм потоку людей та адаптація простору

Усі елементи інтер’єру проєктуються згідно з вимогами інклюзивності та врахуванням потреб військовослужбовців з інвалідністю. В основі композиційного рішення лежить «механізм потоку» — плавний, логічно зрозумілий перехід від однієї функціональної зони до іншої без фізичних бар’єрів. Простори розширюються в зонах з інтенсивним навантаженням (ресепшен 90 м²), а в майстернях (гончарна – 32 м², живописна – 60 м²) забезпечується мобільне облаштування для пересування на візках або з

допоміжними засобами. Встановлення тактильних смуг, ознакування шрифтом Брайля, використання округлих форм та уникання гострих кутів формує безпечне, тактильно-зрозуміле середовище.

Модерністичні поєднання та абстрактна композиція як концепція стилю

Естетика інтер'єру вибудовується на перетині модерністичних принципів функціональності й скандинавського прагнення до простоти. Абстрактні композиції стають домінантним елементом художнього оформлення — лаконічні лінії, геометризовані форми, несподівані, але зважені колористичні рішення створюють образ, що викликає асоціативне осмислення. Саме ця абстрактність дозволяє кожному інтерпретувати простір відповідно до власних відчуттів, що є важливою терапевтичною умовою.

Прикладом виступає флораріум – замкнена скляна конструкція 1.8×1.8 м з елементами натурального середовища: шароподібним камінням, мініатюрними фікусовими композиціями, вівсецем, картодарією та пумила. Колористика флораріуму — біло-рожево-блакитна з холодно-жовтими й червоними нотами — вводить контрастну палітру в загальний теплий тон інтер'єру, не порушуючи загальної гармонії.

Засоби художнього оформлення та декоративні акценти

- **Світлові акценти** — ультрамаринові торшери з корпусами охристо-краплачного кольору виконують не лише функцію освітлення, а й слугують емоційним орієнтиром.
- **Зокруглення** та **ізящність форм** — ключова риса в меблевих рішеннях, конструктивних деталях дверних проходів, елементів декору. Це дозволяє уникнути небажаної асоціації з лікарняним простором.
- **Рослинні елементи** — живі зони, включені до зон відпочинку або медитації, відіграють заспокійливу функцію, активізуючи сенсорні рецептори.

Функціональне зонування творчих і терапевтичних майстерень

Простір було структуровано за принципом функціонального зонування з урахуванням специфіки кожної діяльності. Зона ресепшну виконує функцію первинного контакту з відвідувачами, забезпечуючи зручність навігації та ефективну комунікацію. Візуальна відкритість та організація місць очікування сприяють формуванню доброзичливої атмосфери.

Художня майстерня передбачає достатнє природне освітлення, мобільне планування робочих поверхонь, ізоляцію від шумових подразників, а також доступ до зберігання матеріалів. Особлива увага приділена нейтральному кольоровому рішенню інтер'єру з метою уникнення оптичних викривлень сприйняття творів.

Гончарна майстерня зонується відповідно до технологічного процесу: підготовка матеріалів, робота за гончарним кругом, сушка і випал. Простір організовано так, щоб мінімізувати перетин потоків і забезпечити техногенну безпеку (вентиляція, доступ до води, пожежна безпека).

Кабінет психолога структуровано за принципом створення приватної, акустично ізольованої та емоційно нейтральної зони. Вибір матеріалів, меблів та колористики спрямований на формування безпечного і неінвазивного середовища для міжособистісної комунікації.

Орінтація будівлі

Архітектурна композиція будівлі орієнтована переважно у західному напрямку, що обумовлює специфіку природного освітлення у другій половині дня та формує емоційно піднесену атмосферу інтер'єру. Колористичне рішення фасадів і внутрішніх просторів реалізовано в рожево-теплій гамі, що асоціюється з внутрішнім світлом, м'якістю художнього простору та підсилює естетику «храму мистецтва». Така палітра сприяє емоційному зануренню, споглядальності та індивідуальній творчій концентрації.

Будівля розташована на території ділянки в межах населеного пункту Сокільники Львівської області. Вибір саме цієї локації зумовлений потребою

інтеграції мистецького простору в контекст урбаністичного середовища з високим ландшафтним потенціалом, що дозволяє формувати не лише функціональний, а й медитативний характер взаємодії користувача з природним і архітектурним середовищем.

Висновок до розділу 2.

Таким чином, концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру в арттерапевтичних просторах для військових базується на скандинавському мінімалізмі, поєднаному з модерністичними прийомами та інклюзивною архітектурною логікою. Абстрактні елементи, натуральні матеріали й делікатна колористика формують середовище, що сприяє психоемоційному відновленню, самовираженню та поверненню до повноцінного соціального функціонування.

РОЗДІЛ 3. ХУДОЖНЯ РОБОТА «ДЕННИЙ ЛЬВІВ» В МАТЕРІАЛІ. ЖИВОПИС.МІСЬКИЙ ПЕЙЗАЖ З ЕЛЕМЕНТАМИ ФІГУРАТАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇЇ.

3.1. Композиційні мотивні пошуки

Пошук художнього мотиву для кваліфікаційна роботи розпочався з організованої поїздки до міста Львова — міста, де архітектура дихає історією, а кожна вулиця зберігає в собі безліч сюжетних пластів. Вибір саме цього міста не був випадковим: його багатошарова урбаністична структура, змішання епох і стилів, динаміка простору та світла — все це стало джерелом глибокого внутрішнього відгуку й бажання створити художній образ, який поєднує в собі як міський пейзаж, так і елементи фігуративної композиції.

Під час цієї подорожі, влітку, було здійснено пленер — написано етюд з натури в техніці олійного живопису. Цей досвід став не лише етапом технічного напрацювання, а й важливим особистісним переживанням. День, обраний для роботи, спочатку був теплим і світлим. Я, молодий чоловік, сповнений натхнення, зайняв позицію на відкритій площі з видом на старовинну архітектуру, де гармонійно переплiталися ритми дахів, шпилі храмів і повсякденне життя міста.

Проте погода несподівано змінилася. Потужний порив вітру, що здався спершу приємною прохолодою, поступово переріс у справжню бурю. Небо затьмарилося, день миттєво потемнів, і Львів, ще щойно залитий сонцем, опинився в темній, майже нічній атмосфері. Гроза не зупинила роботу — навпаки, додала особливої експресії і драматизму в процес творення. Кожен мазок ставав більш рішучим, а враження — глибшим і чуттєвішим.

Ця зміна природного світла, контраст між спокоєм архітектури та стихійною енергією бурі, стала ключовим емоційним імпульсом для подальшого розвитку композиційної ідеї кваліфікаційна роботаної роботи. Згодом, переглядаючи відзняті матеріали та зроблений етюд, було прийнято рішення зберегти атмосферу цього драматичного переходу — від дня до ночі, від буденності до внутрішньої напруги — у фінальній живописній роботі.

Таким чином, мотивом для кваліфікаційна художньої роботи став міський пейзаж Львова, в якому поєднано не лише архітектурну гармонію та ритм, а й емоційний стан, закарбований у моменті природної стихії. Це дозволило поглибити зміст композиції, ввести фігуративні елементи як носії емоційного наративу та водночас зберегти документальну точність міського середовища.

3.2. Розробка сюжету і композиції міського пейзажу

У процесі створення сюжетно-композиційної основи кваліфікаційної роботи роботи головним завданням стало поєднання реального міського середовища зі зосередженим художнім баченням емоційного стану сцени. На основі зібраного етюдного матеріалу, численних фотографій та натурних замальовок було створено композицію, що базується на класичному принципі золотого перетину, який дозволяє гармонійно розташувати візуально значущі елементи.

Композиція вибудувана з урахуванням **чотирьох ключових точок**, у яких розміщені центральні образи, що несуть як смислове, так і естетичне навантаження:

1. **Вірменська церква** — архітектурна домінанта заднього плану, що виступає як символ історичної глибини й духовності міського простору.
2. **Жіночі фігури на передньому плані** — елемент повсякденності, що оживлює пейзаж і створює зв’язок з глядачем через тілесну присутність.
3. **Табличка-вказівник** — невелика, проте значуща деталь, яка додає композиції конкретики, урбаністичного контексту та графічної виразності.
4. **Дівчина з велосипедом** — динамічний фігуративний акцент, що підсилює життєвість сцени та формує відчуття руху й ритму.

Композиційне рішення підпорядковане не лише законам гармонії, але й логіці оптичного сприйняття глядача, адже кожен з основних елементів логічно «перетягує» увагу, утворюючи послідовність зорового руху в межах картини — від глибини простору до переднього плану, від статики до руху.

Колористичне рішення ґрунтується на враженні літнього дня після дощу — світло розсіяне, з теплими відблисками на мокрій бруківці, що віддзеркалює навколишню архітектуру. М’яке сонце після зливи підсилює колористичну насиченість, збагачує палітру відтінками мокрого каменю, зеленої листяної рослинності та полиску сонячного світла. Контрастність між теплими й холодними відблисками дозволила передати відчуття свіжості, глибини повітряної перспективи та настроєвості міста після негоди.

Етюд, виконаний під час пленеру, виступив фундаментом для подальшої роботи. Він зафіксував головні колористичні співвідношення, атмосферу та емоційний стан, пов’язаний із конкретним моментом перебування в місті. На його основі було розроблено рисунок, у якому деталізовано архітектурні й фігуративні елементи з урахуванням перспективи, пропорцій та просторової глибини. Подальше створення ескізу дозволило перевірити гармонійність усіх образів у загальному форматі, а також сформувати підґрунтя для перенесення композиції на великий мальовничий формат.

Таким чином, розробка сюжету і композиції була багатоетапною і включала як емоційно-натурне занурення, так і аналітичну роботу з формою та змістом. Це забезпечило змістовну цілісність майбутньої живописної роботи, її відповідність сучасним вимогам академічного живопису та особистим творчим орієнтирам автора.

3.3. Естетико-психологічні вимоги

Художній твір, створений у межах кваліфікаційна роботаного проекту, не лише виконує естетичну функцію, але й має важливе психоемоційне та символічне значення, особливо з огляду на цільову аудиторію — військовослужбовців, які перебувають на реабілітації або в періоді

психологічного відновлення. Відтак, у роботі особлива увага приділялася естетико-психологічним вимогам, що сприяють формуванню емоційного фону твору, націленого на патріотичну підтримку, спокій, м'яке залучення до культурної пам'яті та історичної ідентичності.

Центральною концепцією є символічне зображення частинки української історії, локалізованої у Львові, місті, що уособлює стійкість, багатоетнічність, духовність і тяглість традицій. Архітектура старого Львова, зокрема Вірменський собор, у композиції відіграє роль візуального центру і символу неперервності історичного буття, духовного коду міста, а отже — і країни.

Для військових, які безпосередньо дотичні до подій війни та захисту незалежності, такий образ Львова постає як метафора збереженої Батьківщини, яку вони обороняють. Патріотичний сенс твору полягає в тому, щоб підкреслити спадкоємність поколінь, зв'язок сучасного захисника з минулим, що зберігається у вигляді міського середовища, деталей побуту, атмосфери та людських взаємин.

Окрема роль у формуванні емоційного ядра сцени належить мікросцені з дівчиною та хлопчиком. Дівчина з велосипедом у шароварах — образ, що водночас зберігає історичний характер та є новаторським акцентом для того часу, нагадує про першу появу велосипеда в Україні у XIX столітті. Її поява сприймається як культурна дивина, викликана модернізаційними процесами. Хлопчик-помічник кухаря, що виносить стільці після дощу і з дитячою допитливістю звертається до дівчини, створює настроєву психологічну атмосферу людяності, відкритості й мирного повсякдення, що контрастує з реаліями військового досвіду.

Ця сцена — уособлення надії на відновлення нормального життя, у якому навіть після бурі (в прямому і метафоричному сенсі) відбувається повернення до людських відносин, щоденних рутин, романтичних переживань і відкриття нового.

На передньому плані у правому нижньому куті розміщено дві жіночі постаті в елегантному вбранні з капелюшками та парасолькою, що втілюють естетику і манірність епохи, акцентують увагу на соціальному фоні й дають композиції баланс, виводячи її за межі побутового жанру в напрямі театралізованої міської сцени. Їхня висловлювальна поза додає образу іронічної глибини — як реакція на появу нової фігури (дівчини з велосипедом), в якій поєднано сучасність і традицію.

Не менш важливим елементом є табличка з написом "Львів", характерна для історичного міського середовища, яка закріплює просторово-географічну прив’язку і знову ж таки виконує психологічну функцію «точки ідентифікації», що дає глядачеві змогу відчути зв’язок із певним місцем і культурним кодом.

У підсумку, естетико-психологічні вимоги композиції спрямовані на створення безпечного, знайомого образу міста, що через художню трансформацію стає терапевтичним простором, у якому військові можуть не лише споглядати, але й рефлексувати, згадувати, проживати, відновлювати особисту ідентичність через історію, культуру та образи звичайного мирного життя.

3.4. Матеріали, техніка та етапи виконання

Для реалізації художньої частини кваліфікаційної роботи проєкту було обрано живопис олійними фарбами як найбільш виразну і традиційно усталену техніку для створення повноформатного образу з глибокою колористичною і фактурною побудовою. Цей вибір зумовлений естетичними і технічними можливостями олійного живопису, що дозволяє досягти глибини тону, тонких переходів, деталізації архітектурних і фігуративних елементів композиції, а також створити декоративно виразну та психологічно насичену поверхню живописного полотна.

Матеріали, використані для роботи:

- **Полотно:** Італійська бавовна середнього зерна, натягнута на **галерейний підрамник** розміром **100 × 70 см**. Такий формат

забезпечує достатній простір для реалізації просторової перспективи міського середовища та деталізації ключових фігур.

- **Фарби:** Високоякісні художні олійні фарби з широким спектром кольорової гами.
- **Ґрунт:** Акриловий білий ґрунт для попереднього підготовлення полотна, який забезпечує рівномірне поглинання фарби та запобігає її надмірному вбиранню.
- **Інструменти:** Пензлі різної жорсткості і розміру, мастихін, проектор для перенесення рисунку, палітра, розчинники та оліфа для змішування.

Основні етапи виконання роботи:

1. **Перенесення композиції на полотно через проектор.** На початковому етапі рисунок, підготовлений у вигляді ескізу та графічного етюду, було перенесено на полотно за допомогою проектора. Такий метод дозволив зберегти точність масштабування, пропорційне співвідношення об’єктів і дотримання золотого перетину — ключової композиційної схеми, навколо якої будувалась структура твору.

2. **Конкретизація рисунку та деталей.** Після первинного перенесення контурів, було здійснено ретельне коригування і деталізацію рисунку безпосередньо на полотні. Зокрема, уточнено архітектурні елементи (Армянський собор, фасади будівель), пози та контури фігур, зонування простору, глибину перспективи. Важливо було досягти логічного ритму розміщення фігуративних елементів у поєднанні з архітектурним фоном.

3. **Загальна промальовка кольорових плям.** Наступним етапом стала побудова **колористичної основи** композиції. Робота починалась з загального розподілу світлотіньових мас і кольорових плям відповідно до колористичного рішення — **літній день після дощу**, що потребує м’якого світла, блисків від вологи,

ніжної взаємодії холодних і теплих відтінків. Введено основні гами неба, архітектури, тротуарів, а також атмосферне тло з врахуванням відображень у калюжах.

4. **Конкретизація ключових образів та переднього плану.** Після роботи над загальним колористичним ладом було розпочато опрацювання переднього плану та деталізацію центральних фігур. Особлива увага приділялась дівчині з велосипедом, хлопчику-помічнику, двом жінкам у капелюшках — усі вони виконують смислову і композиційну функцію.
Також ретельно промальовано архітектурні елементи (карнизи, арки, віконні отвори), декоративні елементи таблички з написом «Львів», що є знаковим просторовим маркером. Колористика на цьому етапі уточнювалась, вводились нюанси, рефлекси, напівтони.

5. **Завершальні штрихи та лакування.** На останньому етапі було внесено фінальні акценти, підсилено контрасти у визначальних ділянках, уточнено тіні та світла, а також збалансовано композиційний ритм плям і ліній. Після повного висихання живопису, поверхню було покрито тонким шаром художнього лаку, що підсилив кольори і захистив твір від зовнішнього впливу.

Таким чином, робота над живописним твором була побудована за класичною, логічно структурованою схемою з акцентом на технічну майстерність, композиційно-смислову цілісність та психологічний ефект, необхідний для інтеграції твору в арттерапевтичний простір.

3.5. Художня робота в інтер'єрі

Художня робота в інтер'єрі суттєво впливає на емоційний стан і загальний психологічний комфорт. Картина «Денний Львів» розміщена в інтер'єрі арт-терапевтичного центру так, що виконує не лише декоративну, а й терапевтичну функцію. Її тепла кольорова гама та спокійна композиція

сприяють створенню атмосфери стабільності й відновлення, позитивно впливаючи на відвідувачів центру.

Висновок до розділу 3

В третьому розділі розглянуто етапи реалізації художньої частини кваліфікаційна роботи — від мотивних і композиційних пошуків до завершеного живописного твору. Ретельна підготовка, польові етюди та особисте враження від подорожі до Львова стали основою для створення цілісного художнього образу міського пейзажу з фігуративними елементами.

Композиція побудована на засадах золотого перетину, з акцентом на ключові фігури та архітектурні домінанти, що забезпечує зорову гармонію та емоційне занурення в середовище. Особлива увага була приділена естетико-психологічним аспектам: образ Львова, втілений у роботі, не лише фіксує історичний простір, але й несе в собі глибокий патріотичний зміст, пов’язаний із національною ідентичністю та пам’яттю.

Технічне виконання у техніці олійного живопису дало можливість створити візуально насичене, глибоке за змістом полотно, здатне інтегруватися у простір арттерапевтичного інтер’єру як емоційно підтримуючий і символічно насичений об’єкт. Завдяки поєднанню професійної майстерності, авторської концепції та суспільно значущої тематики, робота виконує як естетичну, так і психоемоційну функцію.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило підтвердити, що використання художніх робіт в інтер'єрах спеціалізованих арттерапевтичних просторів має значний терапевтичний потенціал. Кваліфікаційна робота продемонструвала ефективність поєднання історичного міського пейзажу з арттерапією для психологічної реабілітації військових. Картина «Денний Львів» виконала завдання інтеграції культурної та історичної ідентичності в простір центру, забезпечивши необхідний психоемоційний ефект.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієвська В.Л.; Розмай Незалежної України. Художники Києва. Українське образотворче мистецтво 4991-2011 років. Живопис. Графіка. Скульптура / вступ, ст. Л.І. Андрієвського. К.: Криниця 2011 р. 648 с.
2. Архітектура Львова. Час і стилі. XIII-XXI ст. /під редакцією Юрій Бірюльов Богдан Черкес Микола Бевз А. Рудницький. Львів: Центр Європи, 2008. 720 с.
3. Асєєв Юрій Сергійович Мистецтво стародавнього Києва /Ю.С. Асєєв. Київ: Мистецтво, 1969. 238 с.
4. Білодід Ю. М., Поліщук О. П. Основи дизайну : навч. посіб. К. : Парапан, 2004. 240 с.
5. Бірюльов Ю. Львівська скульптура від раннього класицизму до авангардизму (XVIII - XX ст.). Львів: Апріорі, 2015. 528 с.
6. Христина Береговська Білецький П.О., Горбачов Д.О., Димшиць Е.О., Кара-Васильєва Т.В. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX-початку XX ст. /Відп. ред. Н.Ю. Асєєва. Київ: Наук. думка, 2000. 238 с.
7. Білецький Платон Олександрович Українське мистецтво другої половини XVII-XVIII століть /П.О. Білецький. Киев: Мистецтво, 1981.158 с.

8. Гомбрих Е. Історія мистецтва / Е. Гомбрих ; пер. з англ. – Київ : Артбук, 2019. 688 с.
9. ДБН В.2.2-10:2022 "Заклади охорони здоров'я. Основні положення". Офіційне видання. Київ Міністерство розвитку громад та територій України 2022. 67 с.
10. ДБН В.2.2-10:2022 "Заклади охорони здоров'я. Основні положення . Зміна № 2 Видання офіційне Київ Міністерство розвитку громад та територій України.
11. ДБН В.2.2-9:2018 Горомадські будівлі та споруд. Основні положення із Зміною №1. Актуалізований текст в останній редакції із внесеними змінами. Київ : Мінрегіон України, 2022.
12. **ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»** ІЗ ЗМІНОЮ № 1 Актуалізований текст в останній редакції із внесеними змінами. Київ : Міністерство розвитку громад та територій України 2022
13. Зиміна Світлана Борисівна Стилі інтер'єру : посібник /Світлана Зиміна; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Киев : Довіра, 2018. 359 с.
14. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан.Т.1: Мистецтво найдавніших часів та епохи Київської Русі. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії,1966. 455 с.
15. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: Ю.П. Нельговський. Т.2: Мистецтво XIV - першої половини XVII століття. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1966. 471 с.
16. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: П.Г. Юрченко. Т.3: Мистецтво другої половини XVII - XVIII століття. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1968. 439 с.

17. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: Я.П. Затенацький. Т.4: Мистецтво кінця XVIII - першої половини - XIX століття, Кн. 1. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1969. 363 с.
18. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: В.І. Касіяна.Т.4: Мистецтво другої половини XIX - XX століття, Кн.2. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1970. 435 с.
19. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: В.І. Касіяна; передмова: Л.В. Владича, В.І. Касіяна. Т.5: Радянське мистецтво 1917 - 1941 років. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1967. 479 с.
20. Історія українського мистецтва: в 6-ти т. /головна ред. колегія: М.П. Бажан; ред.: Ю.Я. Турченко; вступ.: Б.С. Бутник-Сіверського, М.С. Коломійця, Ю.Я. Турченка; Наук.-дослід. ін-т теорії, історії та перспективних проблем радянської архітектури в м. Києві.Т.6: Радянське мистецтво 1941 - 1967 років. Київ: Акад наук УРСР. Головна редакція Укр. радянської енциклопедії, 1968. 451 с.
21. **Історія українського мистецтва: У 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського ; голов. ред. Г. Скрипник ; ред. тому Р. Михайлова, Р. Забашта. К., 2008. Т. 1: Мистецтво первісної доби та стародавнього світу. 710 с.**
22. **Історія українського мистецтва (у 5 т.) / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України/ К., 2010. Т. 2. 1296 с.**
23. **Історія українського мистецтва: у 5 т. / ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України; голов. ред. Г. Скрипник; ред. т.: Д. Степовик. К., 2011. Т.3: Мистецтво другої половини XVI–XVIII століття. 1088 с.**

24. **Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник; ред. тому В. Рубан. К., 2006. Т. 4: Мистецтво XIX століття. 760 с.**
25. **Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник; наук. ред. Т. Кара-Васильєва. К., 2007. Т. 5: Мистецтво XX століття. 1048 с.**
26. **Історія української культури / голов. ред. М. Жулинський. К.: Наук. думка, 2011. Т. 5. кн. 1. Українська культура XX – початку XXI століть. 863 с.**
27. **Історія української культури / голов. ред. М. Жулинський. К.: Наук. думка, 2011. Т. 5, кн. 2: Українська культура XX – початку XXI століть. 1032 с.**
28. Іттен Й. Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах. Київ : ArtHuss, 2021. 136 с.
29. Іттен Й. Мистецтво кольору : Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с.
30. Касіян Василь Ілліч Мистецтво Тараса Шевченка /І.В. Касіян. Київ: [б.в.], 1963. 78 с.
31. Кара-Васильєва Т. Стиль модерн в Україні. К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2021. 216 с.
32. **Клековкін О.Ю.** Мистецтво: Методологія дослідження: методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. К.: Фенікс, 2017.
33. Крвавич Дмитро Петрович, Овсійчук Володимир Антонович, Черепанова Світлана Олександрівна Українське мистецтво: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /Д.П. Крвавич, В.А. Овсійчук, С.О. Черепанова,Ч.1. Львів: Світ, 2003. 263 с.
34. Крвавич Дмитро Петрович, Овсійчук Володимир Антонович, Черепанова Світлана Олександрівна Українське мистецтво: навч. посібник для студ.

вищ. навч. закл.: У 3 ч. /Д.П. Крвавич, В.А. Овсійчук, С.О. Черепанова, Ч.2. Львів: Світ, 2004. 267 с.

35. Крвавич Дмитро Петрович, Овсійчук Володимр Антонович, Черепанова Світлана Олександрівна Українське мистецтво: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /Д.П. Крвавич, В.А. Овсійчук, С.О. Черепанова, Ч.3. Львів: СВІТ, 2005. 267 с.
36. Клочко Д. 65 українських шедеврів. Визнані й неявні. К.: ArtHuss, 2022. 244 с.
37. Лінда С. М. Архітектурне проєктування громадських будівель і споруд [Текст] : навч. посіб. /С.М. Лінда; Нац. ун-т «Львів. політехніка». 2-ге вид., випр. і допов. Л. : Вид-во «Львів. політехніки», 2013. 642 с.
38. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України XX — початку XXI століття. Київ: ArtHuss, 2019. 544 с.
39. Лобановський Борис Борисович, Говдя Петро Іванович Українське мистецтво другої половини Х1Х- початку XX ст. /Б.Б. Лобановський, П.І. Говдя. Київ: Мистецтво, 1989. 206 с.
40. Магдиш Ірина АР-НУВО. Стилі українського мистецтва XX-го століття. К.: Портал, 2022. С. 120
41. Міляєва Л., Логвин Г. Українське мистецтво XIV-першої половини XVII ст. /Л. Міляєва, Г. Логвин. Київ: Мистецтво, 1963. 111 с.
42. Мудрак М. Нова ґенерація» і мистецький модернізм в Україні. К.: Родовід, 2018. 352 с.
43. Мудрак М., Чечик В., Павлова Т. Борис Косарев. Харківський модернізм 1915-1931 / Borys Kosarev. Modernist Kharkiv 1915–1931. К.: Родовід, 2011. 216 с.
44. **Нариси з історії образотворчого мистецтва України XX століття /** ІПСМ АМУ; Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О.О. Авраменко, В.Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 1. 544 с.

45. **Нариси з історії образотворчого мистецтва України XX століття** / ІПСМ АМУ; Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В.Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. 656 с.
46. Нельговський Юрій Панасович Українське мистецтво: від найдавніших часів до початку XX століття /Ю.П. Нельговський. Київ: Рад. школа, 1976.
47. Немцова В. Харківська пейзажна школа. Остання чверть XIX – початок XX століття. К.: Родовід, 2009. 272 с.
48. **Образотворення в українському мистецькому просторі: від середньовіччя до сучасності. Колективна монографія / ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2021. 506 с.**
49. Костянтин Піскорський. К.: Родовід, 2006. 136 с.
50. Олійник О. П. Основи дизайну інтер'єру : навч. посіб. / О.П. Олійник, Л.Р. Гнатюк, В.Г. Чернявський. – К. : НАУ, 2011. 228 с.
51. Платонова Неллі Іванівна Мистецтво. Енциклопедія /Н. Платонова. Київ: ПЕРО, 2008. 143 с.
52. Пригода Л.Г. Зображення міського пейзажу : посібник до вивчення курсу "Рисунок": Для студ. напрямів підгот. 6.060120 "Архітектура" та 6.020205 "Образотв. мист-во" /Київськ.ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2008. 36 с.
53. **Протас М.** Мистецтво посткультури: тенденції, ризики, перспективи / М.Протас; Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Київ: ІПСМ НАМ України, 2020. 432 с.
54. **Роготченко О. О.** Мистецтвознавство: роздуми і життя. К.: Фенікс, 2018. 788 с.
55. Романенкова Юлія Вікторівна Історія пластичних мистецтв: навч. посібник. Київ: Книжкове вид-во НАУ, 2008. 375 с.
56. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики. Київ: ТОВ "Задруга", 2009. 406 с.

57. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Колористика інтер'єру : навч. посібник /О.І. Сєдак, О.Ю. Запорожченко; Нац. академія образотворч. мистецтва і архіт. 2-ге вид., доп. Київ : Каравела, 2020. 279 с.
58. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Образотворче мистецтво та колір в інтер'єрі : навч. посібник /Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна. Київ : Каравела, 2020. 320 с.
59. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Твори мистецтва в колірному вирішенні внтер'єрів громадських будинків : монографія /Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна. Київ : Каравела, 2020. 309 с.
60. **Сидоренко В.Д.** Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України XX–XXI століть / ІПСМ АМУ. К.: ВХ[студіо], 2008. 188 с.
61. **Скляренко Г. Я. Українські художники: з відлиги до Незалежності. У 2-х книгах. Книга перша. К.: Huss, 2018. 288 с.**
62. **Скляренко Г. Я. Сучасне мистецтво України. Портрети художників. Видання третє, українською мовою. Доповнене. К.: Huss. 2018. 472 с.**
63. **Смирна Л.В.** Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві: Монографія / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України. Київ: «Видавництво «Фенікс», 2017. 480 с.
64. Соколюк Л. Михайло Бойчук та його школа. Харків: Видавець Савчук О.О., 2014. 386 с.
65. Стельмащук Г. Українське народне вбрання. К.: Література та мистецтво, 2019. 256 с.
66. Тимофієнко Володимир Іванович Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття /В.І. Тимофієнко. Київ: Вид-во Ін-ту проблем сучасного мистецтва: Головархітектура, 2002. 471 с.
67. Тищенко Олександр Романович Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII-XVIIIст): навч. пос. для студ. вузів мистецтв та культури. Київ: Либідь, 1992. 191 с.

68. **Українське мистецтво на переломах епох: Образ. Трансформація. Стиль / гол. ред. кол. Г. Скрипник; наук. ред. Л. Ганзенко, Р. Забашта. Київ: НВП «Видавництво "Наукова думка" НАН України», 2021. 398 с.**
69. Українське народне мистецтво /авт. тексту Б.С. Бутник-Сіверський; упорядник В.Г. Нагай [та ін.], [4]: Живопис. Київ: Мистецтво, 1967. 60 с.
70. Українське мистецтво у полікультурному просторі: навч. посібник /за ред. Рудницької О.П.; Акад. пед. наук України. Київ: ЕксОб, 2000. 208 с.
71. Уманцев Федір Самійлович Мистецтво Давньої України. Історичний нарис /Ф.С. Уманцев. Київ: Либідь, 2002. 324 с.
72. Чегусова Декоративне мистецтво України кінця XX століття. 200 імен=Decorative Art of Ukraine of the End of XXth Century. The 200 names. Album-catalogue. Київ: Атлант ЮЕмСі,2002. 507 с.
73. Фартінг С. Історія Мистецтва. Від найдавніших часів до сьогодення. Харків : Віват, 2021. 576 с.
74. Філевська Т. Казимир Малевич. Київський період. 1928-1930. К.: Родовід, 2016. 336 с.
75. Художники Києва: Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво: Творчо-біографічний довідник /Ред. рада: І.Бугаєнко та ін., Вип.1. Київ: ІПРЕЗ, 2000. 199 с.
76. Художники України: Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво: Творчо-біографічний довідник /Ред. рада: І.Бугаєнко та ін., Вип. 2. Київ: ІПРЕЗ, 2001. 223 с.
77. Філевська Т. Казимир Малевич. Київський аспект / Kazimir Malevich. The Kyiv Aspect. К.: Родовід, 2019. 336 с.
78. Шкандрій М. Авангардне мистецтво в Україні, 1910–1930: пам’ять, за яку варто боротися. К.: Фабула. 224+8 с.
79. Щербаківський Вадим Михайлович, Щербаківський Данило Михайлович Українське мистецтво: в 2 т. з додат. /Вадим і Данило Щербаківські; Ін-т

археології НАН України; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків: Видавець Савчук О.О., 2015. 471 с.

80. Яців Р. Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат XX століття: Україна – Світ. Львів: Апріорі, 2021. 544 с.

ДОДАТКИ

Рис 1. Архип Куїнджі (1842–1910) — «Українська ніч» (1876)

Рис 2. Василь Семирадський (1846–1902) — «Талісман» (1880)

Рис 3. Микола Пимоненко (1862–1912) — «Київська квіткарка» (1897)

Рис 4. Йосип Бокшай (1891–1975) — «Львів. Площа ринок» (1957)

Рис 5. Ніна Сергеєва (1921–2018) — «Спекотний день» (1970-і)

Рис 6 Георгій Зайченко (1945) — «Париж. Опера» (2001)

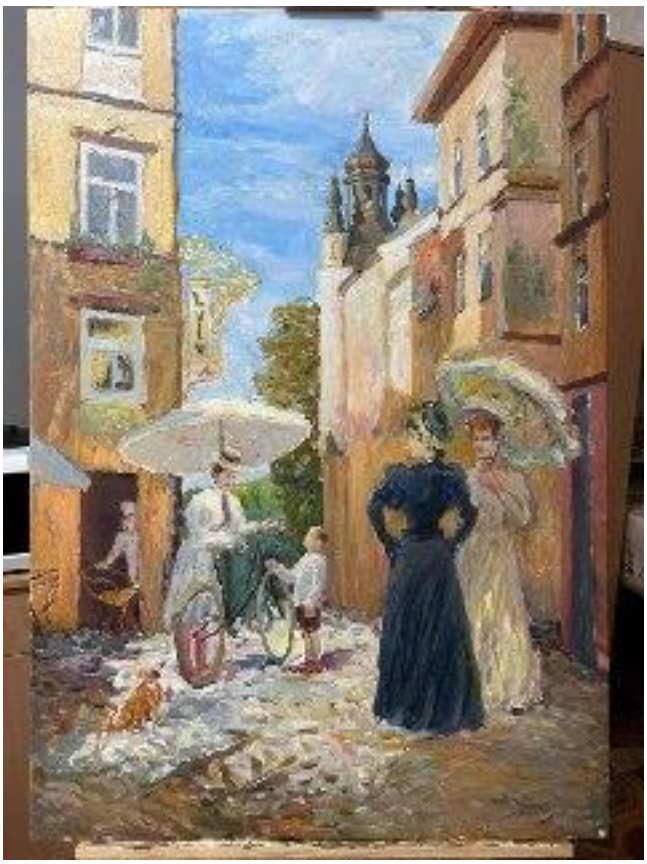

Рис 7. Художня робота в матеріалі

Рис 8. Художня робота в матеріалі

Рис 9. Етюд художньої роботи

Рис 10. Взірець художньої роботи

Рис. 11. Ескіз художньої роботи

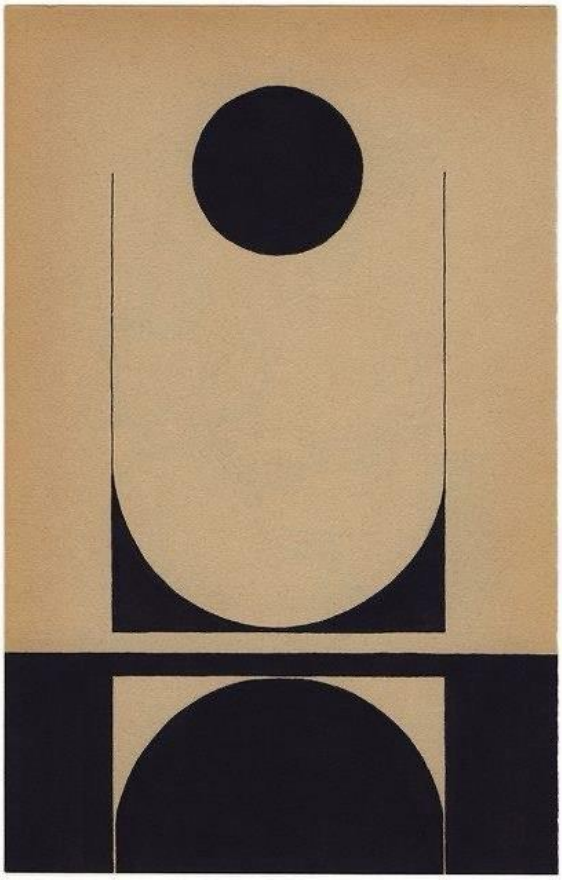

Рис. 12. Аналог абстракції 1

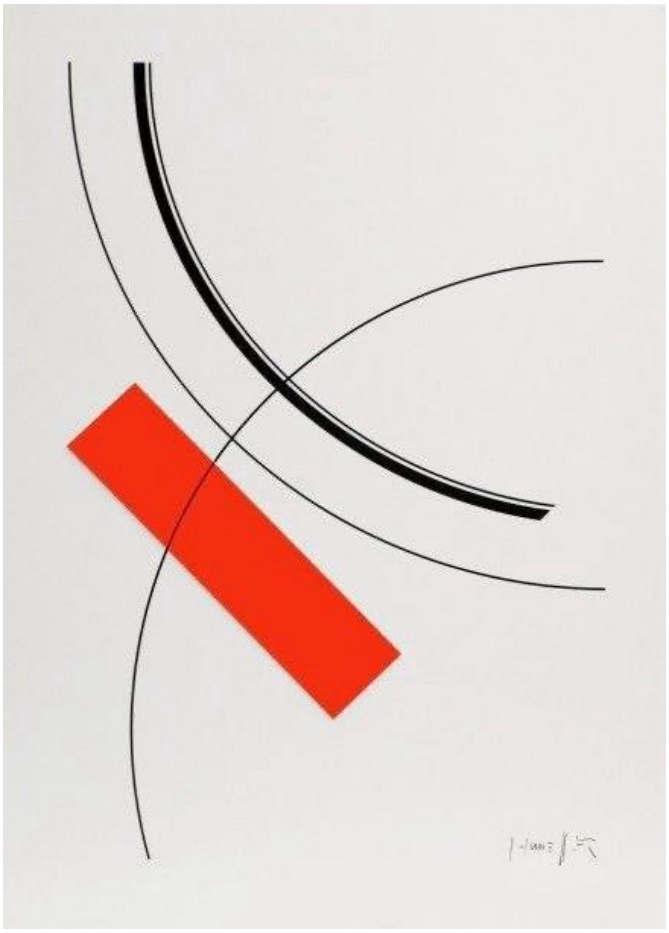

Рис 13. Аналог абстракції 2

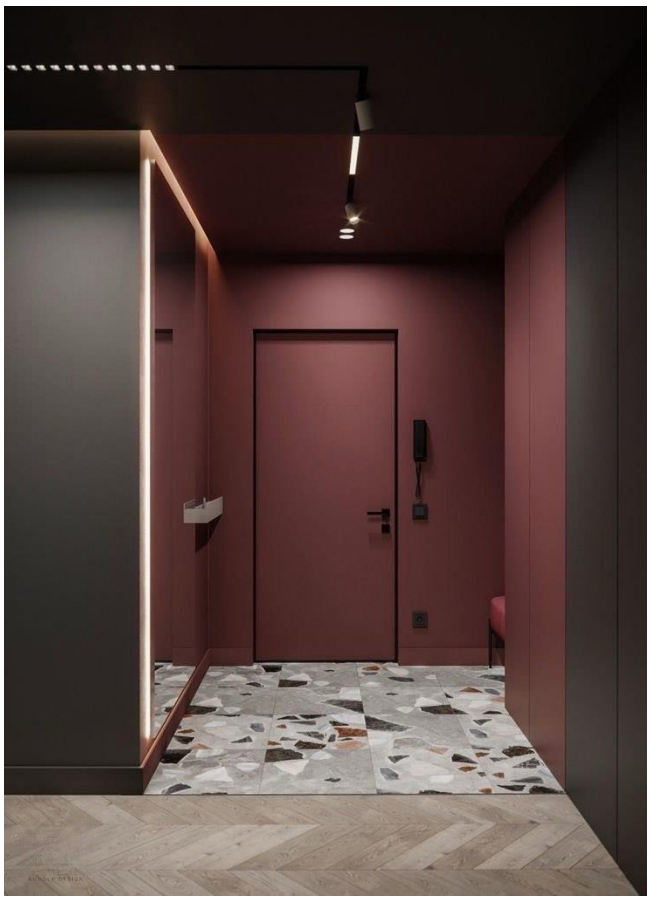

Рис. 14. Аналог інтер’єру 1

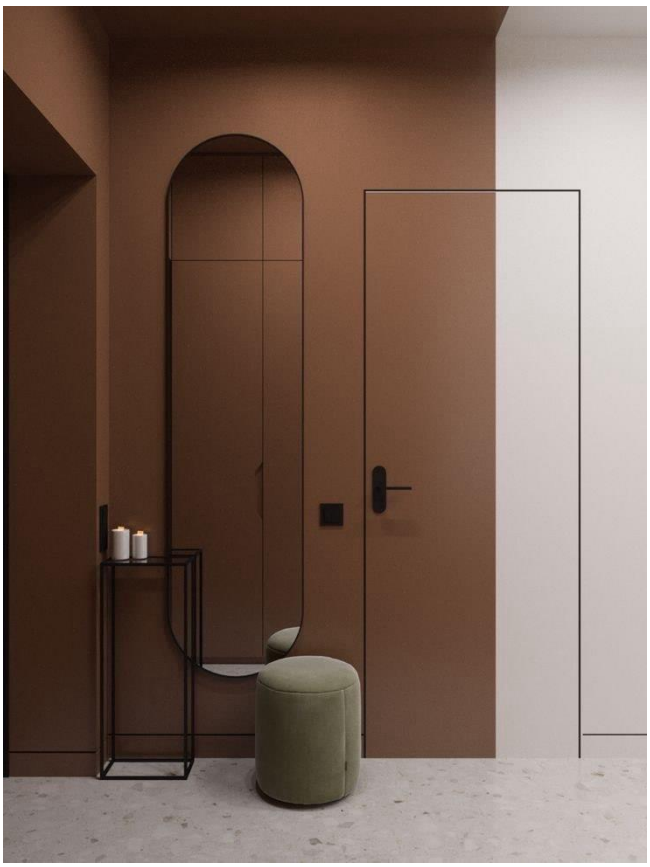

Рис. 15. Рис. 14. Аналог інтер’єру

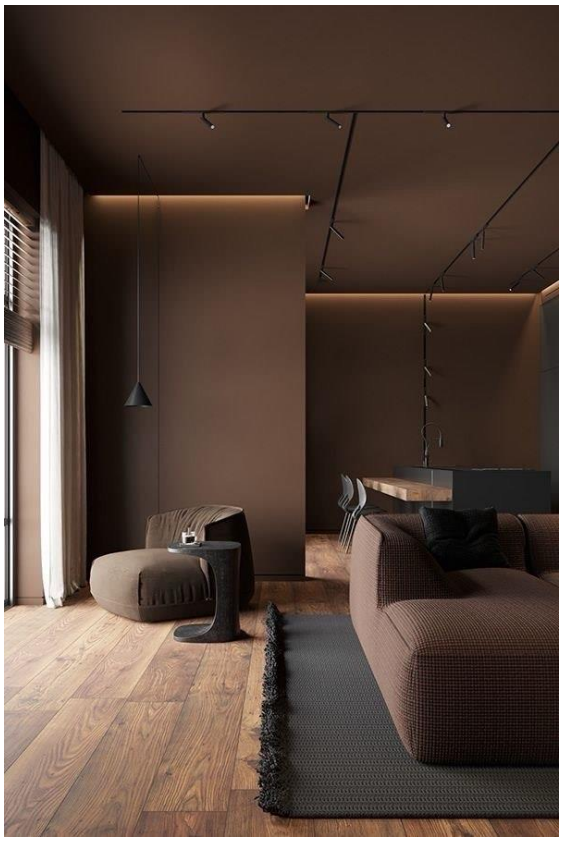

Рис. 16. Аналог інтер’єру 3

Рис. 17. Аналог озеленення в інтер’єрі 1

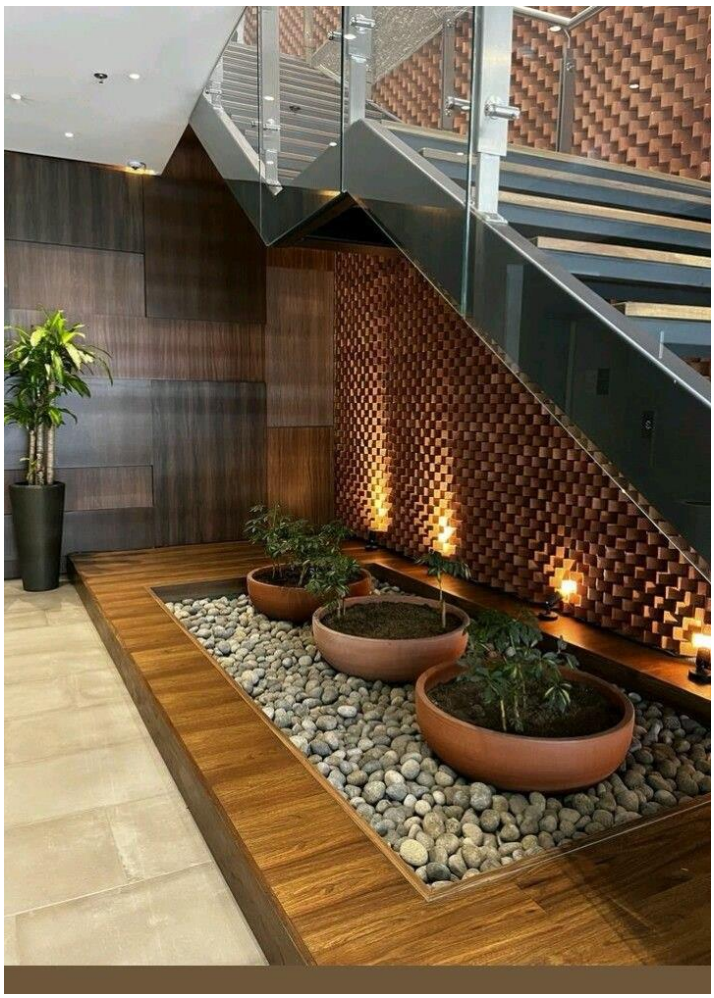

Рис 18. Аналог озеленення в інтер’єрі 2

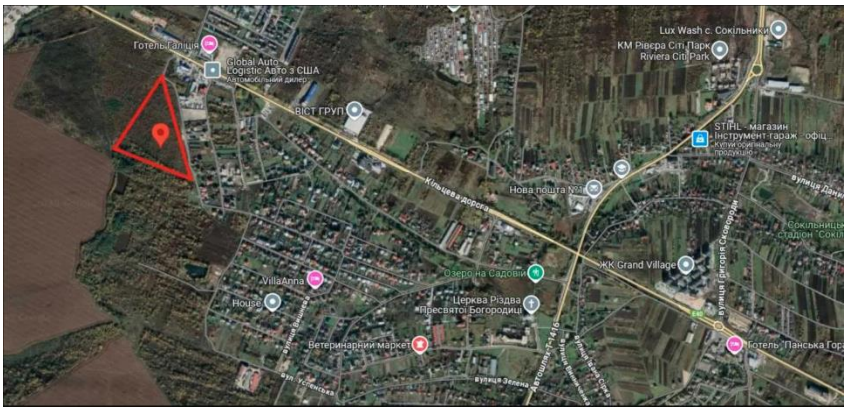

Рис. 19. Ситуаційний план населений пункт Сокільники

Рис. 20. Гончарна майстерня аналог

Рис. 21. Аналог флораріуму 1

Рис. 22. Аналог флораріуму 2

Рис. 23. Аналог флораріуму 3

Рис. 24. Флораріум. Авторська розробка

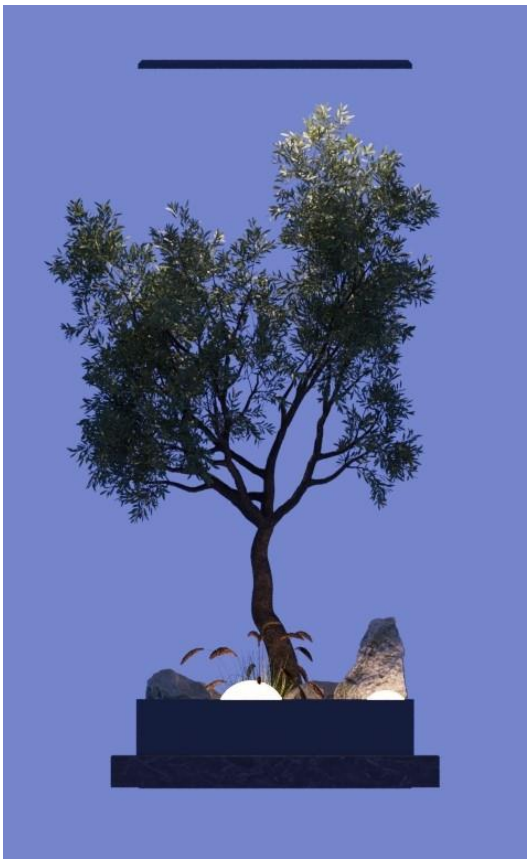

Рис. 25. Флораріум. Авторська розробка

Рис. 26. Флораріум. Авторська розробка

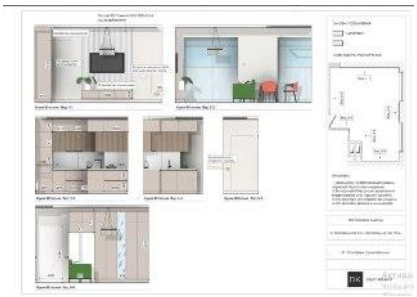

Рис. 27. Плани аналоги

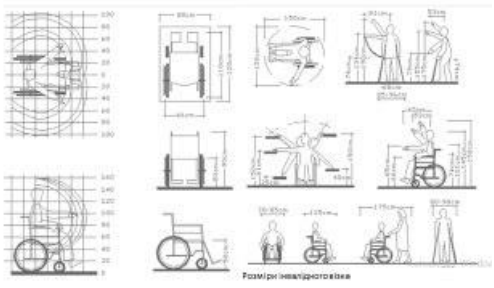

Рис. 28. Плани аналоги інклюзивність

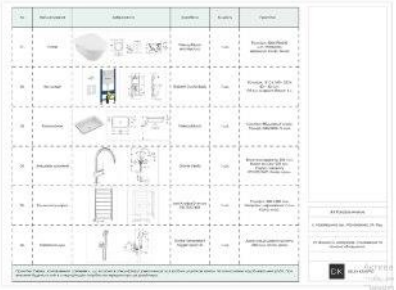

Рис. 29. Аналоги маркувального плану меблів

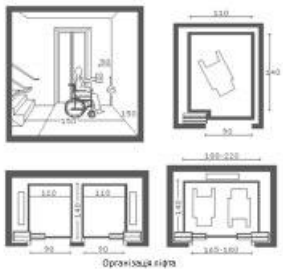

Рис. 30. Плани аналоги інклюзивність

Рис. 31. Плани аналоги інклюзивність

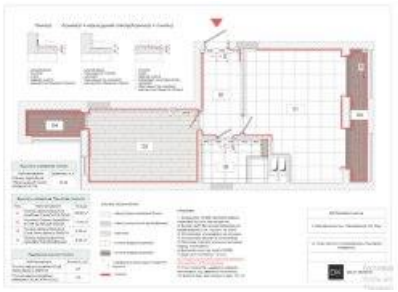

Рис. 32. Плани аналоги інклюзивність

Рис. 33. аналоги 3д-схеми

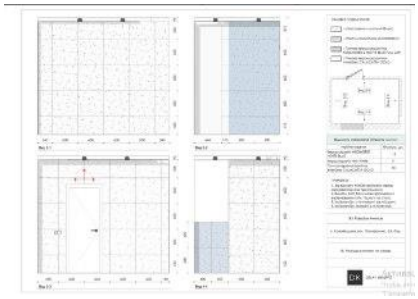

Рис 34. Плани аналоги

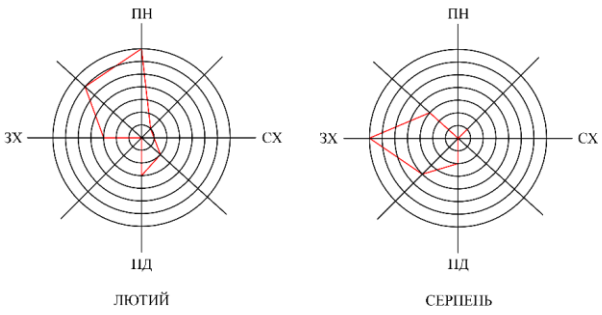

Рис. 35. Напрямок вітру відносно двух різних пори року

Anti-Plagiarism (UA) v-15.281 Educational

The maximum coincidence with one document 0.0%

Dictionaries check: en_US, ru_RU, ua_UA. **Errors in the documents: 9%**

	Document		Sum coincidence on the DB	
ID: 247607 Title: Міський пейзаж «Денний Львів» (олійний живопис) у художньо-декоративному оздобленні амбулаторного центру арт-терапії військових Added in a DB: 2025-06-24 Authors: Кулик Кирило Ігорович Heads: Проф. Кащенко О.В., ст. викл. Кравчук О.А., ас. Цибочкіна В.А Consultants: Opponents:	Symbols	Lexemes	Symbols	Lexemes
	47320	348	148 (0%)	2 (1%)

Plagiarism sources

ID	Description	Plagiarism presence in the document	
		Symbols	Lexemes